

УДК 378:636.611

Присяжнюк В.Я., к.вет.н., доцент ©*Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З.Гжицького*

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ, САМОСТІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ І КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ З АНАТОМІЇ СВІЙСЬКИХ ТВАРИН

Представлено науково-методичні розробки з організації навчального процесу, зокрема використання кольорових програмованих таблиць, пофарбованих і електрифікованих натуральних кісткових препаратів, стендів-тренажерів кісток, суглобів, м'язів, натуральних сухих пофарбованих препаратів внутрішніх органів для навчання, самостійної підготовки і контролю знань студентів.

Ключові слова: методи навчання, анатомія, таблиці, перфокарти, тести, стенди, тренажери, препарати.

Вступ. Досягнення науки і техніки на сучасному етапі розвитку та їх впровадження у всі галузі аграрного виробництва обумовлюють значне збільшення знань студентів, їх професійних навиків і вмінь.

Одним із важливих чинників адаптації студентів перших курсів у вищому навчальному закладі є правильна організація навчання і самостійної підготовки студентів. Ефективність їх значною мірою залежить від наявності навчально-методичної літератури, відповідної матеріально-технічної бази і організаційних заходів кафедри в час навчання і за місцем проживання студентів.

При вивченні анатомії свійських тварин студентам необхідно засвоїти будову і особливості органів і систем організму тварин різних видів, що складає основу подальшого успішного вивчення клінічних і спеціальних дисциплін та формування лікарського мислення у фахівців.

У зв'язку із складністю і громіздкістю навчальних предметів, невмінням першокурсників правильно організовувати свій аудиторний і позанавчальний час зростає значення раціональної організації навчання і самостійної підготовки студентів з анатомії свійських тварин. Успішне виконання цієї мети можливе при умові використанні у навчальному процесі натуральних високоякісних наочних засобів.

Короткий огляд літератури з науково-методичних аспектів викладання морфологічних дисциплін у системі вищої освіти дозволяє зробити висновок, що використання технічних, а також натуральних наочних засобів навчання знижує перевантаження студентів, кращим чином організовує форми їх самостійної роботи, створює умови для індивідуалізації навчання, самоконтролю набутих знань студентами, забезпечуючи тим самим більш ефективне і якісне вивчення та засвоєння програмного матеріалу.

Результати дослідження. Впродовж багатьох років на кафедрі анатомії сільськогосподарських тварин використовуються класичні методи навчання і впроваджуються нові науково-методичні розробки з організації навчального

процесу, підвищення ефективності і якості знань студентів. Розроблені і виготовлені кольорові програмовані анатомічні таблиці служать для навчальних цілей, самопідготовки, самоконтролю, а також для проведення контролю знань групи студентів за допомогою контрольних карт і відповідних шаблонів протягом невеликого відрізка часу. Для оцінки якості знань студентів до кожного варіанту розроблений вірець правильних відповідей і шкала оцінювання знань студентів.

Для контролю знань студентів на кафедрі анатомії також широко застосовуються перфокарти - тести. До кожної теми лабораторних занять розроблено декілька варіантів перфокарт, на яких також вказано кількість правильних відповідей. Для кожного варіанту перфокарт підготовлено перфопланшети з правильними відповідями, що використовуються для перевірки відповідей і оцінки знань студентів. Тестування таким способом проводиться швидко, таким чином за 20-25 хв можна провести контрольне опитування цілої групи студентів.

З метою вдосконалення, а також інтенсифікації навчального процесу розроблено та виготовлено пофарбовані і електрифіковані натуральні кісткові препарати. Спочатку в навчальний процес були впроваджені пофарбовані кісткові препарати м'якої в'язки, що давало можливість студентам одночасно вивчати деталі будови окремих кісток і синтезувати їх як єдине ціле. Для вивчення черепа кістки однієї половини фарбували різними кольорами, що дає можливість легко знаходити окремі кістки і їх межі. На другій не пофарбованій половині черепа проводиться вивчення окремих частин кісток. Після цього було виготовлено програмований пофарбований і електрифікований натуральний препарат - череп.

На кафедрі анатомії розроблена методика виготовлення пофарбованих електрифікованих натуральних кісткових препаратів не лише черепа, а й кісток осового і периферичного скелета для навчання студентів. В даний час виготовлені такі препарати: лопаток, плечових, тазових і стегнових кісток 4 видів свійських тварин, а також електрифікований натуральний препарат сагітального розпику скелета корови. Такі препарати дають можливість вивчати не лише будову кісток 4 видів тварин, але і одночасно вивчати видові відмінності.

Оригінальністю пофарбованого електрифікованого препарату сагітального розпику скелета корови є те, що на ньому можна вивчати будову різних відділів черепа, хребетного стовпа, кінцівок і одночасно особливості в будові кісток цих відділів. Навчальний пульт має вказівну таблицю, на якій назви частин кісток написані українською і латинською мовами.

Для вивчення розділів "остеологія" і "синдесмологія" та контрольного опитування студентів на кафедрі широко використовуються також програмовані стенди - тренажери кісток та суглобів грудної і тазової кінцівок. Цінність таких стендів - тренажерів у тому, що це натуральні анатомічні препарати. Такі тренажери особливо корисні для студентів, бо дають їм можливість вивчити і визначити всі деталі будови кісток та суглобів кінцівок 4 видів тварин в найкоротші терміни.

Поряд з остеологічними препаратами виготовлено і впроваджено у навчальний процес програмовані тренажери м'язів кінцівок, сухі пофарбовані програмовані препарати внутрішніх органів. Такі препарати дають можливість

студентам побачити натуральну величину, форму і топографію внутрішніх органів, а різні кольори загострюють увагу студентів на тих чи інших частинах органів. Додані до цих препаратів проспекти з надписами до них латинською і українською мовами дають змогу студентам вивчати матеріал самостійно і проводити самоконтроль.

Висновки. Таким чином, на кафедрі анатомії застосовуються поряд з традиційними методами навчання програмовані наочні засоби для вивчення, самонавчання і самоконтролю знань студентів. Це сприяє систематичній роботі і скорочує витрати часу на самопідготовку, а також дає можливість постійно контролювати викладачами рівень засвоєння навчального матеріалу студентами.

Література

- 1.Бабенко Д.В. Щодо євроінтеграції вищої освіти // Бабенко Д.В., Давиденко В.М. Наука і методика. - 2006, № 6.- С.7-13.
- 2.Боднар В.І. Теорія і практика модульного навчання у вищих закладах освіти // Боднар В.І. Освіта і управління. – 1999.- №1. Т.3. –С. 19-40.
- 3.Бернштейн Л.Ю. Суть та етапи впровадження принципів Болонського процесу у вищих навчальних закладах сучасної України // Бернштейн Л.Ю. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції 21 квітня 2005р. К.:НАУ, 2005. Ч.1 – С.24-28.
- 4.Професійна освіта: Словник / Уклад : С.І Гончаренко та ін.. К: Вища школа, 2000. -380 с.
- 5.Пастушенко С.І. Методичне забезпечення самостійної роботи студентів за кредитно-модульною системою навчання // Пастушенко С.І.,Горбунова К.М. Наука і методика . -2006, №6. –С.38-41.
6. Дьяченко М.И. Психология высшей школы / Дьяченко М.И., Кандыбович Л.А. .-Минск: Университетское, 1993.-368 с.
7. Кравців Р.Й Принципи аграрної освіти та дидактичні шляхи її реалізації. / Кравців Р.Й., Секретарюк К.В. -Львів, 1997.-27 с.
8. Козак М.В. Навчально - виховний процес на факультеті ветеринарної медицини.-Львів, 1998.-150с.
8. Мальцев Н.Ф. Модульно - блочный метод преподавания с тестовым контролем и рейтинговой оценкой знаний студентов.-Брянск, 1991.-104с.

Summary

Prysjazhnyuk V. Ja.

Lviv national university of veterinary medicine and biotechnologies named after S.Z. Gzhytskyj, Lviv, Ukraine.

The organization of education, self education and the control for students knowledge on the chair of anatomy of animals.

It is used the natural programmatic electrified preparations, colour programmatic tables, perfocard -tests to intensify the educational processes at the anatomy chair.